

Tolvajok

Irta Kádár Erzsébet

LEA LASSAN végigment a boltban. Az üvegholmival megrakott polcok úgy üsztak el mellette, akár a moziban a megremegő tájak. Két muranoi váza, ösztövérek és fodrosak; kristálytálak; azután az üvegmadár... Az üvegmadár is olasz áru, talán milanoi — tömör kékeszöld üvegből öntötték, belsejében levegőbuborékokkal... Elgondolkozva vizsgálta; nem, a nehéz üvegfecske sehogyan sem tetszett Leának. Már utánanyúlt, de keze téován megakadt. Nagy és esetlen — állapította meg, majd továbblépett.

Most lassított. Legjobban a svéd gyártmányokat szerette, a kis hamutartókat, egy lapos, tejjehér tálat, hat gömbölyű kókteleus poharat... Formátlanok, mint a kavicsok, de a színiük megejtő; szerette a füstösbarna, nagy serleget s mellette azt a vaskos kis poharat, amely tengerkék s mintha víz árnyéka vetődne rá. Egy furcsa, rózsaszínű csészét már többször is megnézett a kirakatban. Szobájára gondolt, — a négyfiókos szekrényre tenném, a nagy vászonerőnyőjű lámpa mellé... Mégsem — tépelődött s visszahúzódott — mégsem ezt választom. Olyasmint kell elvinnem, amire nem vágyom igazán!

Máris megtalálta, amit keresett: a polc végén apró sőtartók sorakoztak. Átlátszó üvegtestük fölött piros, lyukacsos gombafej viritott. Lea megállt előttük. Mindig felborulnak, — gondolta meglepedetten. Kinyújtotta kezét, ujjai nehezen hajlottak, mert szürke kecskebőr-kesztyűjék csak félórája vette, belül még síkos volt

a fehér portól, amellyel behintették. Megfogta a szélső kis sőtartót és lassú mozdulattal becsúsztatta kézitáskájába.

Ha körülnéz a boltban s megleli a pillanatot, amikor senki nem figyel rá... — így könnyebb lett volna. De Lea büszke volt rá, hogy nem óvatoskodott. Lelkiismeretesen akart lopni, a legnagyobb kockázattal. Nyugodt volt, minden idege éber. Most nemcsak tudta, hanem érezte is, hogy magas (cipő nélkül százhetvenkét centiméter), hogy a csipője keskeny s a háta egyenes. Nem vagyok gyáva! — ez olyasféle feszültséggel telítette, mintha szárnya volna s felemelkedhetnék. Egy pillanatra eszébe jutott az ura is; ha most rajtakapják; Ernő tervei meghiúsulnak!... Majdnem kárörömöt érzett.

Csak most fordult meg. Tekintete egy rámeredő arcba ütközött. Az üzlet tulajdonosnője a pénztár mellől őt nézte, — ez furcsa volt, de inkább dacos lett tőle, mint ijedt. A következő pillanatban már biztosan tudta, hogy a kövérkés, tüskéshajú nő csak a ruháját bámulta. Akár egy korlátban, megtámaszkodott a gondolatban, hogy ruhája, cipője, kézitáskája kifogástalan. Az „Ilmszalón“ hirhedt árai védik; azt is tudta, hogy számontartják, melyik szalon öltözteti. Pesten ma legfeljebb tizen viselik ezt a kabáthát-szabást... Ez rangot jelent: pénz és ízlés ötvözetét.

Nyugodtan végignézett az üzleten, — négyükön kívül nem volt ott

más vevő. A kiszolgálókisasszonyt — egy japános arcú lányt — Cica tartotta szóval. Élénken magyarázott neki s amíg beszélt, karján a fémkarperecek meg-megzörrentek. Vörösróka-bundájában Cica ma különösen csinos volt, erősen festett ajka viritott, de hadonászása ingerelte Leát. Katinka felé közeledett, aki Csarlival a bolt közepetáján susmogott. Nevetgéltek. Csarlót — báró Zell Károlyt — Lea egyik távoli unokatestvérét, Katinka kívánságára hozták magukkal. Katinka indulás előtt érthetelenül gyáva lett, majdnem cserbenhagyta őket. Csarló „fatazott” neki. Kamaszmód viselkedtek, az asztalt lökdösték, amelyen egy teljes ivókészlet vizes, boros, likőrös, pezsgős poharai sorakoztak. Az üveg-halmi halkan összekocant, cincogásszerű hanggal. Még levernek valamit, — gondolta Lea. Már tudta, hogy ő győzött. Táskájában ott a sóártó, azok pedig még lámpalázukkal viaskodnak. „Katinkának, segítke!” De mire hozzájuk ért, meggondolta. Nem a verseny érdekes, — a teljesítmény!.. — „Siessetek!” — sügta Katinkának s elhaladt mellettük. Visszatért az üzlet mélyébe. Amint elment egy-egy polc előtt vagy az asztalra kirakott lányérok fölé hajolt, a veszély kellemes vonzását érezte. Mintha vékony jég-retegen járna, amely bármelyik pillanatban beszakadhat. Vagy nem is ez volt? Másfajta érzés? A tárgyak vonzása, az újfajta ösztön?... Diadalmasan mosolygott: tolvajjá lettem! Ugy hangzott, mint egy becéző görömbőség. Mindenütt az üveg hideg merevsége, virágszíne, szürös csillogása, téli tájak fénye. A csiszolt kristálytálak jégvirágos ablakra emlékeztették, — mindez nem

engedte, hogy elernyedjen. Ugy járt, mint tánc közben; engedelmes készenlétben. Mintha az üveg kényes törékenységből valami belé is átszállt volna. Szerette a borospoharak karcsúságát.

ABOLT mélyén egy széket talált, előbbre húzta, leült. Akár egy teniszmérkőzésen; most majd megjegyeli: Cica milyen módszerrel dolgozik. Ugy nézte, mintha rajzolná, — Leának társaságában mindig sikere volt rögtönzött, gonosz torzképeivel. Cica alacsonyabb, mint ő, arca apróvonalú, túlságosan befejezett, „hamisított szoborarc”, a görög márványszobrok alabástrom-utánzata. Cica közönséges — gondolta, — babaszerűen nőies. Két éve minden-hová együtt járnak s mégsem tudja megszokni Cicát. Ahányszor találkoznak, mindig friss ingerültséget érez. Talán az zavarja, hogy Cica alsókarja rövid, — ezt a hibát Lea nemrég fedezte fel. Vagy a vállá vonalában van valami ellenszenves? Az ilyen tell nyakat csak a férjak méltányolják! Pedig a lába majdnem jó, — állapította meg igazságosan. — A szoknyáját egy centiméterrel leereszteném...

Cica udvarol az elárusítónőnek, szeplőelleni arckrémét ajánlja... Há ennyire magához láncolja a lányt, soha nem lop semmit! Lea kéjjel ismételteti magában a szót, — a „lopást”. Cica most nehéz kristálytálakat nézeget, még az aljukat is megvizsgálja, mintha porcellánvédjegyet keresne rajtuk. Rájuk lehel, dörgöli őket, kesztyűjét is levetette; mozdulatai egyfajta mohóságot árulnak el. Lea annyira várja már a pillanatot, amikor Cica elrejtí a lopott tárgyat, hogy szeme megfájdul

az erőszakos ébrenlétben. A csattanót lesi, bosszantja a hosszas bevezetés.

Vajjon Katinkák mit végeztek? Őket az üzlet tulajdonosnője szolgálja ki. Csarli vásárol, — megegyeztek, hogy valamilyen apróságot vennie kell; nem távozhatnak a boltból csupa lopott tárggyal. Csarli ezzel a vásárlással váltja meg a jogot, hogy velük tarthat. Őt is beavatták tervükbe. Pedig megesküdtek, hogy senkinek nem árulják el. Főleg a férjeknek nem. De Csarli kivétel. A varrónőjükhöz is velük megy, előtte nyugodtan próbálják az ujjatlan, félig összefércelt ruhákat, mert Csarli csak annyira férfi, hogy figyelmeztesse őket meztelen hónaljukra... Lea is szereti. Cicit vele „tárgyalja meg”. Tavaly sokat nevettek, amikor Cica a követségi titkárral flörtölt s kettesben Csarlit látogatták.

Csarli három fogmosópoharat vesz: egy kéket, egy zöldet meg egy rózsaszínűt. Elég gyenge vásárlás! — állapítja meg Lea. A tüskéshajú nő most csomagolja a poharakat; Csarli jizet, — komoly, ráncosodó tapirarcával még mulatságosabb. Lea szinte gyönyörködik benne.

Katinkáról leri, hogy még mindig nem mer neki vágni a feladatnak. Időnkint kétségbeesett fintorral Lea felé sandít. Pontosan Csarli mása, úgy összeillenek, akár egy sztepp-láncspár.

— Méltóságos asszony, nem parancsol valamit?

A tüskéshajú kérdi. Leától. Lea elgondolkozott, észre sem vette, hogy az asszony odajött hozzá.

— Köszönöm, — int „nem“-et. — Csak a barátóimre várok.

Hirtelen Cica is ott áll mellettük.

— Gyerünk, — mondja Leának.

— Tetszett valamit találni, méltóságos asszony? — kérdi most tőle is a tulajdonosnő. Mert Cica is „méltóságos”.

Cica olyan elbűvölően mosolyog, mintha egy keleti herceget akarna meghódítani.

— Az egyik kristályvázát szeretném megvenni. Megkértem a kis-asszonyt, hogy tegye félre. Holnap bejövök érte.

Már az ajtóhoz közelednek, Csarli is elindul velük. Katinka most eszmél: hirtelen elszántsággal az asztalra nyúl, elvesz onnan valamit, zsebébe dugja, olyan nyiltan teszi, hogy csak a vak nem látja és olyan kétségbeesett szelességgel, hogy Leát elfogja a nevetés.

MIKOR KIÉRNEK az utcára, mindhárman fuldokolnak. Csarli és Katinka előre szaladnak a legközelebbi utcasarokig, Cica és Lea ott találják őket.

— Na? — kérdi Csarli és Leára mered.

Tapirarca megnyúlik a kíváncsiságtól. A napfényben látszik, hogy halántéka táján már erősen őszi.

— Én győztem, — mondja Lea öntudatos szerénységgel. — Félórája csak rátok várok.

Ki akarja nyitni táskáját, hogy elővegye a kis sőtartót. Szeme közben megakad Cican. Ma különösen begyes. A sáljához akar nyúlni, hogy megigazítsa, de Cica megelőzi, szétnyitja bundáját, félretolja a kendőt, s alóla egy jókora kristálytál virít elő. A mellét borítja, mint egy páncél. Mindhárman elnémulnak a csodálkozástól. Végre Csarli megszólal:

— Az istenért, Cica! ... Hogy csináltad ezt?

Cica boldogan mosolyog.

— És ha tudnátok, milyen drága! Hát igen, ez a tál drága lehet...

— Nem szeretem a csiszolt üveget, — mondja Katinka epésen.

De megjegyzésének nincs sikere.

— Na lássuk! — szorongatják.

— Itt van! — mutatja rosszkedvűen.

Egy üveg dugót tart a tenyerén.

— Szégyeld magad!

Most Leán a sor, de Csarli leinti őket.

— Várjatok, beülünk a Dacsi-ba!

Igy becézik kedves espressójukat, a „Darling“-ot.

Elindulnak. Lea megy elől, ő válszt asztalt is.

— Hát, rajta! Mutasd!

Elő kell vennie a sótartót. Cica csodálkozva néz rá.

— Ezt? ... Ezért kár volt hencged!

Lea arcát előnti a vér.

— Kevesled?

— Én? Dehogy...

De Csarli is bölint.

— Lea, többet vártam tőled!

A hangsúlyon múlik, hogy olyan nevelésesen hangzik. Lea hirtelen mozdulattal feláll.

— Ha akarod, visszakerem érte a pénzt.

— Hogyan? — álmélkodik Katinka.

— Viisszaviszem. Visszakérem az árát.

— De, Lea...

Csarli végre megérti, elsápad. Annyira megrémül Lea szándékától, hogy ijedtében egy heves rántással a székre lódtaná a magas, savanyú eleganciájú nőt. De fél tőle. Lea ostoba lesz, ha megmaka-

csodik. S már el is indult; Katinka még utána kiált:

— Vigyázz, kívülről meglessük, hogy mit csinálsz!

AZ ELSŐ pillanat szörnyű volt. Lea érezte, hogy még évek múlva is borzongani fog, ha eszébe jut. Pontosan tudta, hogy mit tesz. Lehet, hogy már észrevették a lopást, sőt majdnem bizonyos, hogy észrevették... Cica diszkristálya! És Katinka ügyetlen mozdulata! Ha nem tér vissza, talán soha nem mernek szólni. De most belefut a karjukba!

Ugy kell viselkednem, hogy ne merjenek gyanúsítani. Az orra viszketté izalmában. Pillanatok alatt történt, — a pénztárhoz lépett, ott ült a tüskéshajú nő.

— Az imént kiválasztottam ezt a kis sótartót, de elfelejtettem kifizetni. Ugy-e, tíz pengőbe kerül?

Leteszi az asztalra a sótartót, egy húspengőssel együtt.

— Sári, — kiáltja most az asszony az elárusítónőnek. — Mi az ára a gomba-sótartónak? Ezen nincs cédula.

A lány odajön, elveszi a sótartót s elindul vele a bolt belsejébe. Nemsokára visszatér egy másikkal.

— Tíz pengő.

Lea elveszi a sótartót. Azután átveszi a tüskéshajútól a visszajáró pénzt. Nem dugja pénztárcájába, még akkor is a kezében tartja, amikor kilép az utcára. Azok kint szorongva várják. Lea látja, hogy sikerült a „trükk“, — megmenekült. Becsapta Csarliékat. A boltban nagyon ügyesen állt, — először ellakarta a pénztár asztalát, majd félrelépett. Cica, Csarli, Katinka valóban csak annyit láttak, hogy Lea odanyújtja a

sótartót, majd tíz pengőt kap a tulajdonosnőtől.

— Nesze!

Lea Cica felé nyújtja a pénzt. Katinka áradozó csodálattal néz rá.

— Meghalnék, ha még egyszer be kellene mennem!

A sarkon Cica búcsúzik. Csarli utánakiált: — Mit csinálsz a tállal?

— Az ebédlőbe teszem, a kisebbik találószekrényre. — Néhány lépés után visszafordult. — Milyen hülyéket kérdezel újabban! Talán azt várod, hogy most kényeskedjem? Ha lopok — lopok!

Ők hárman ellenkező irányba indulnak. Katinka elgondolkozik, majd hirtelen felnevel.

— Tudod, mi jutott eszembe?

Ez a Cica rájött az izére... Ezentúl nélkülünk jár lopni.

Csarli is nyert egyet.

— Hát ha már régen üzi?

A férjje bele akar karolni Leába.

— Hagyj békén! — rázza le

Lea. — Már százszor mondtam, hogy utálok, ha belém csimpaszkodnak. Nyomorgasd csak Katinkát...

— Amit te tettél, az mindennél nagyobb volt, — hizeleg Katinka.

Es a saját sikerétől Lea valóban telt és duzzadt lesz. Mindig magányosnak és különbnek érzi magát, de hamis melabúja most oldódik. Egy kirakatban meglátja tükörképét, — gyönyörködve nézi alakját. Délutánra vendégeket vár. Ma különösen jó napja volt.

Vándorolj képzelt!

Berda József verse

Kassák Lajosnak

Mindenkori útitársaim; hegyek
völgyek és erdők, kik elpártoltatok
tőlem a történelem forgószelében:
utánatok szomjúhozik most a nyugtalan
lételem, az elernyedőben levő test, mely, mint
a fürgelábú őz, futna már felétek. De, im,
itt tart a szomorú kényszerállapot még: az
otthoni gondok tömege. — Itt a jó idő,
a tavasz felé nevelő nap, a bőséges szabadság
sugarával s lám, mégis álmaimban bolygok csak
bennetek, mint holmi holdkóros az ígézet után.
Ugy jelentek meg éjszakáinként előttem, akár
szerelmes leányzó képzeletében a távoli
vőlegény, kivel álmában ölelkezhet
csupán a szenvedő vágyakozás.
Ó, mélyzengésű erdők, hegyek és völgyek; megnőtt
karom ölelésre nyúl értetek, szemem napsugárrá
válík s máris ott csillog bűvölő tájakok
felett, legyőzve a mostoha valóságot, mely
gyökeret eresztett lábaimba, hogy végül
a képzelet nyisson utat nekem nyugtalan
vándorlásaim szépséges örömére.